

Основними стратегічними напрямками регулюючої політики держави у галузі залізничних перевезень мають бути:

- швидкість;
- безпека руху;
- суттєве зниження екологічного впливу на простір;
- енергоефективність;
- раціональне використання території;
- інтермодальність;
- високоякісний пасажирський сервіс у спеціалізованих «коридорах» зі швидкісним, а згодом і високошвидкісним рухом потягів;
- уніфікація дальніх вантажних перевезень по міжнародних транспортних коридорах з виключенням зупинок на прикордонних перетинаннях;
- використання сучасних технологій у експлуатації швидкісних потягів (нахил кузова, вагони «легкої залізниці»);
- застосування інноваційних логістичних послуг;
- адаптація управління, керування, експлуатації та технологічних складових до світових параметрів;
- уніфікація законодавчої бази у галузі залізничних перевезень та її формування відповідно до Європейських норм;
- розробка та реалізація програми взаємодії різних колій (Європа-Україна);
- створення умов для функціонування операторів перевезень з поступовим залученням і зарубіжних власників;
- термінове подолання негативного досвіду перехресного субсидування збиткових пасажирських перевезень за рахунок вантажних.

УДК 351:656/2(477)

НАПРЯМКИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

*Дейнека О. Г., д.е.н., професор,
Позднякова Л. О., д.е.н., професор (УкрДУЗТ)*

Механізм економічних складових державного регулювання ринкової економіки є надзвичайно актуальним для залізничного транспорту України. Останній був, є і у майбутньому буде природною монополією. Проте залізничний транспорт протягом останніх років зустрічається з цілою низкою негативних обставин, які обумовлюють появу небажаних

результатів його діяльності. Подолати обвальне старіння основних виробничих фондів, забезпечити конкурентне позиціонування на ринку транспортних перевезень за рахунок зростання швидкості, надійності, сервісу, тощо можливе за рахунок технологічного прориву галузі у надзвичайно короткий термін часу. Безумовно, вирішення викладеної задачі є стратегічним напрямком розвитку усього транспортного комплексу і залізничного транспорту зокрема.

Об'єктивна необхідність державного регулювання залізничного транспорту обумовлюється як накопиченим власним досвідом господарювання, так і зарубіжними підходами до реформування галузі.

Протягом останніх років в Україні відбуваються радикальні економічні перетворення. У зв'язку з цим постає ряд питань, пов'язаних із впливом держави до ринкових перетворень, що передбачає необхідність державного регулювання економічних процесів. Постає питання щодо конкретних інструментів такого регулювання. Надзвичайно важливе також питання сполучення державного регулювання та механізму ринку.

В умовах корегування запропонованих раніш концепцій реформування залізничного транспорту, а також в наслідок створення ПАТ «Укрзалізниця» доцільно звернутися до досвіду впливу держави завдяки механізму нормативних актів, які мають регулювати діяльність суб'єктів ринку, у тому числі таких інститутів, як комерційні банки, біржі, акціонерні товариства. Протягом останніх десятиліть наприклад в Європі та США держава збирала податки, за рахунок яких не лише утримувала чиновників. У ряді країн державі належали залізниці. Проте в цілому економічна роль держави на початку ХХ ст. була максимально обмеженою, економіка майже виключно була сферою приватного бізнесу.

Положення змінилося у період з початку Першої світової війни, а потім у кінці 20-х років. Західні економісти, які пояснювали економічні кризи випадковими причинами, мали точку зору про небажаність і навіть шкоду державного втручання в економічне життя. Проте криза та депресія 30-х років привели до необхідності наповнення механізму ринкового саморегулювання активним державним регулюванням базових галузей економіки. Економісти провідних країн прийшли до принципового висновку, що ринковий механізм має бути доповненим механізмом прямого державного регулювання економіки. Завдяки цьому і склався відповідний тандем: ринковий механізм і механізм державного регулювання за

умов провідної ролі ринку, котрий регулює сучасну ринкову економіку. У нинішніх умовах державне регулювання ринкової економіки має переслідувати довгострокові перспективні цілі. Це прискорення НТП на залізничному транспорті, значне підвищення темпів економічного зростання, створення найбільш сприятливих умов для ринкової конкуренції на ринку перевезень, завоювання нових позицій на світовому ринку транспортних послуг, позбавлення надмірної диференціації прибутків, підтримка високого рівня соціальних послуг і якості життя населення. Тобто йдеться про необхідність надання ринковій економіці соціально орієнтованого змісту. Як відомо, саме зазначені цілі є домінуючими у системі сучасного державного регулювання ринкової економіки провідних розвинутих країн.

Безпосередньо у галузі залізничного транспорту України очікується необхідність інвестування багатьох проектів, стимулювання державних закупок рухомого складу та елементів інфраструктури залізниць, науково обґрунтована тарифна політика і, як головний аргумент, державне програмування економіки та залізничного транспорту.

Державне макроекономічне програмування є ключовим моментом розвитку новітніх технологій на залізничному транспорті Японії, США, європейських країн. Запозичення цього досвіду має забезпечити інтеграційні процеси на залізничному транспорті України.

УДК 339.727.22

ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТУВАННЯ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

*Калініченко Л.Л., д.е.н., професор,
Устіловська А.С., аспірант (ХНУБА)*

Залучення інвестицій, як внутрішніх, так і іноземних, необхідних для стабільного розвитку країни, є одним із ключових завдань економіки України.

Державі необхідно законодавчо забезпечувати грамотну грошово-фінансову політику, для того, щоб інвестору було зручно проводити оновлення або повну заміну технологічного укладу виробництва. Також допомагати розробляти плани, як внутрішнього розміщення виробництва, так і світового розподілу, намагаючись поставити свою державу в найбільш вигідну позицію на світових ринках

торгівлі і капіталу.

Важливою складовою частиною економічної політики України має стати розвиток туризму, сфери послуг; створення наукоємних та нематеріалоємних виробництв; розвиток агропромислового комплексу, формування сприятливого клімату для прямих іноземних інвестицій.

Існує кілька напрямків розвитку економіки країни, в тому числі і збільшення припливу і ефективного використання прямих іноземних інвестицій (ПІ) в вигляді передових технологій, обладнання і "ноу-хау", додаткових фінансових джерел, а також перенесення практичних навичок і управлінської майстерності в економіку.

У світовій практиці виділяють три основні форми інвестування:

1. Прямі, або реальні, інвестиції (переміщення капіталу в промисловість, торгівлю, сферу послуг - безпосередньо в підприємства).

2. Портфельні, або фінансові, інвестиції (інвестиції в іноземні акції, облігації та інші цінні папери).

3. Середньострокові і довгострокові міжнародні кредити і позики позичкового капіталу промисловим і торговим корпораціям, банкам та іншим фінансовим установам.

Прямі іноземні інвестиції - найбільш затребувана форма капіталовкладень для економік, що розвиваються, так як вона дозволяє реалізовувати великі проекти; крім того в країну надходять нові технології, нові практики корпоративного управління і т.п.

У ТОП-10 основних країн-інвесторів, на які припадає понад 83% загального обсягу прямих інвестицій в Україну, входять:

1. Кіпр - 12,274 млрд. дол.
2. Німеччина - 5,489 млрд. дол.
3. Нідерланди - 5,108 млрд. дол.
4. Росія - 2,685 млрд. дол.
5. Австрія - 2,354 млрд. дол.
6. Великобританія - 1,953 млрд. дол.
7. Віргінські Острови - 1,872 млрд. дол.
8. Франція - 1,539 млрд. дол.
9. Швейцарія - 1,371 млрд. дол.
10. Італія - 966,6 млн. дол.

Прямі інвестиції з України здійснені в 46 країн світу, але основна сума була спрямована до Кіпру (93%)

На даний момент іноземні портфельні інвестиції в акції промислових підприємств не грають для Української економіки значної позитивної ролі. Однак, причина цього лежить не в природі цих інвестицій, а в тому положенні на українському ринку капіталів, яке склалося в результаті загальної економічної кризи.